

Beogradsko Novine

Br. 238.

Izaze: dnevno u jutro, ponedjeljkom posije podne.

Pojedini brojevi:

U Beogradu i u krajevima zapovednicim od 1. i 2. kr. cijena po cijeni od . . . 8 kola

U Hrvatskoj-Slavoniji, Bosni-Hercegovini i Dalmaciji po cijeni od . . . 10 kola

Izvan ovog područja po cijeni od . . . 12 kola

Mjesečna preplata:

U Beogradu i u krajevima zapovednicim od 1. i 2. kr. cijela za četiri u časopisu godišnja . . . 2-50

U Hrvatskoj-Slavoniji, Bosni-Hercegovini i Dalmaciji . . . 2-60

U ostalim krajevima Austro-Ugarske novinarski . . . 3-70

U inozemstvu . . . 4-80

Oglas po cijeniku.

Uredništvo: BEOGRAD, Vuka Karadžića ul. broj 10. Telefon broj 83.
Uprava i primanje preplate Topličan venac broj 21. Telefon broj 25.
Primanje oglasa Kneza Mihaila ul. broj 38. Telefon broj 245.

Godina HI.

BEOGRAD, četvrtak 30. avgusta 1917.

Ratni izveštaji.

Austro-ugarski podnevni izveštaj.

Kb. Beč, 29. avgusta.

Od Sela na gornjoj Soči do Vipave traje još i juče opet jake borbe. Neprijatelj je posuda odbaćen.

Izveštaj austro-ugarskog glavnog stožera.

Kb. Beč, 29. avgusta.

Istočno bojište:

Front maršala pl. Mackensena:

Naši saveznici, koji se bore kod Fokana, zauzeli su juče se lo Muncelui i potisli su neprijatelja preko vise severno od tog mesta. Plijen iznosi: preko 1000 zarobljenika, 3 topa i 50 mašinskih pušaka.

Vojna fronta maršala nadvojvode Josipa:

U dolinama Putne i Susite bila su rumunjska izvidjana bez uspeha. Južno od Očna austro-ugarske su i njemačke čete otele neprijatelju jedan vis. Priveden je 600 zarobljenika. Protiv napadi su odbili.

Front maršala princa Leopolda bavarskoga.

Nema ničeg važnog.

Talijansko bojište:

Jedanaesta borba na Soči je juče dospjela do naročite visine. Silina talijanskog napada bila je jača nego li prošlog dana. Uspiek je neosporno bio na strani našeg oružja.

Na visoravan Banjšice (Bainsizza) — Sv. Križ bio je upravljen neprijateljski napad, potpomognut raslošnom pucnjavom baterija svili kalibara, a naročito protiv prostora kod Kalja i Podlešća. U teškim borbama, koje su nekoliko sati trajale, naše su hrabre čete najzad savladale neprijateljske mane, koje su bile trajno pojačane. Đocne u noć bio je i posljednji talijanski napad uzbijen. Izvanredno žestoka je borba vodjena oko gore Sv. Gabrijela, zbog koje se već nekoliko dana vodi žestoka borba. Kad je s većer na sjevernom ogranku jednoj talijanskoj bočkoj četi bilo pošlo za rukom, da prodre u naš položaj, navališe na nju u protivnapadu pukovi br. 20 (Novi Sandec), 34 (Kassa) i 8 (Celj) i uništio je. Zarobili smo jednog talijanskog višeg časnika i 200 vojnika. Dalji napad, pred samu ponoć, sjeveroistočno od Sv. Gabrijela, koji je otpočeo bez topovske pripreme, uništila je naša vatrica.

Silan talijanski udar istočno od Gorice i sjeverno od vjapavskih dolina trebao je da prokrije put tali-

Novi uspjesi kod Focsanja. — Talijani su jučer na glavni borbeni dan teško tučeni. — Trst ponovno bombardiran.

janskim napadnim bujicama. Poslije topničke pripreme, koja je trajala šest sati, prešla je poslije podne neprijateljska pješadija u napad protiv naših linijsa. Na goricom groblju i kod Gracigne neprijatelj je vanrednim djelovanjem naših baterija, kojima se u opšte imo pripisati veliki dio jučerašnjeg uspjeha, primoran na odstupanje. Kod Sv. Marka (S. Marco) mogao je neprijatelj biti potisnut u ogorčenoj borbi prsa u prsa. Kod toga su se naročito istakli oprobani borići 2. sjeveročeskog lovačkog bataljuna i 96. hrvatskog pješadijskog puka. U uzanom borbenom području zarobili smo ovdje talijanskih vojnika iz 7 pukova. Na visoravni Krasa nije došlo do nikakvih većih borbenih djetalnosti.

Neprijateljske letilice su ponovo posjetile Trst. Bombi koje su bačene na grad, nijesu nanijele nikakve spomena vrijedne štete.

Načelnik glavnog stožera.

Nova Wilsonova ratna poslanica.

Jedna francuska novina javlja sa poluzvanične američke strane, da će predsjednik Wilson istovremeno — sa dogovorom na papiru notu upraviti na kongres novu mirovnu poslanicu. O sadržaju ove poslanice čuje se za sada samo toliko, što će u njoj biti naglašeno, da Njemačka mora jasno ocertati svoje ratne ciljeve prije, nego što se u opšte može pristupiti pregovaranju za mir. Ova poluzvanična izjava, u koliko se na prvi pogled čini mršavom, govori ipak mnogo o stanovištu, koje zauzima predsjednik Unije u najvažnijem pitanju sadašnjosti. Jer kad izbliza ratni ciljevi. Ovo je proši lejepak i nista više. To je samo nastojanje pogledati protivniku u karte, i da ga na taj način kasnije tim laglje prevare. Mirnovna poslanica pape, koja je kako se čini zabrinula vlastodršće u Washingtonu postaće u rukama Wilsonovim instrumenom, koji će i dalje služiti samo nezasitnoj njegovoj politici. On će i na dalje ostati kod toga kako da je jedini i pozvani zaštitnik miru. Jer Wilson ostaje i ostaće obični trgovac.

Nećemo mnogo pogriješiti ako u novoj mirovnoj poslanici očekujemo iste ili slične argumentacije. Svaki, koji je sposoban da slobodno misli i koji je sa otvorenim očima prošao političku školu poslednjih ratnih godina, znaće ocijeniti i prema vrijednosti zahtjev, da sastavno objava njemački ratni ciljevi. Ovo je proši lejepak i nista više. To je samo nastojanje pogledati protivniku u karte, i da ga na taj način kasnije tim laglje prevare. Mirnovna poslanica pape, koja je kako se čini zabrinula vlastodršće u Washingtonu postaće u rukama Wilsonovim instrumenom, koji će i dalje služiti samo nezasitnoj njegovoj politici. On će i na dalje ostati kod toga kako da je jedini i pozvani zaštitnik miru. Jer Wilson ostaje i ostaće obični trgovac.

Ukrajinski pokret.

U posljednje vrijeme mnogo čitamo o ukrajinskom pokretu. Vijest dolazi za vijećcu, ali opšta javnost ne može da stvari sebi pravi sud o svemu što se događa, jer premašili ili nikako ne poznaje prilike, pod kojima je došlo do ukrajinskog separatističkog pokre-

ta, u čemu se on sastoje i u koliko je opravdan. Opšte se, a osobito na slovenskom jugu gledalo u Rusiju — Rusiju, veliku „jedinstvenu“ državu sa 180 milijuna stanovnika, ali je malo ko ili niko baš znao, da je ta velika Rusija daleko više konglomerat raznih brojnih u ropske lance obučenih narodnosti, nego li mnoge druge države, kojima se najviše upisivalo u grijeh ugnjetavanje malih naroda.

Sada poslije ruske revolucije mnogi se čude čudom, slušajući za razne pokrete za slobodu manjih i većih naroda u Rusiji i naravno krvnja pada sada na središnje vlasti, koje navodno da potponačaju svojim novcem ove separatističke pokrete. Ovu misao još više nastoji utvrditi posljednja vijest „Ruska ja Volje“, prema kojoj su ukrajinski vodje odlučili povjeriti zastupanje svojih interesa na stockholmskoj konferenciji austrijskim Ukrajincima, ako ruska privremena vlada ne bude htjela da ukrajinskim delegatima izda putnice za Stockholm. Sporazuma štampa i svi oni elementi, koji simpatišu s njom, vide u tom koraku Ukrajina veliki grijeh, ali nije grijeh, kad ruska manjina, ruski imperialisti samo sada u drugoj koži, ne daju slobodu narodu od trideset milijuna, ali kad se radi o drugima, onda znaju naglašavati, da se bore za slobodu malih naroda, koji su zadovoljni i koji ih nikada nijesu umolili za tu uslugu.

Da se javnost i ovdje, gdje su najviše gajene krive misli „o velikoj i jedinstvenoj Rusiji“, gdje sano teče med i mljeko, uputi o pravom stanju stvari, iznjećemo stvaran prijegled u ukrajinskom pokretu.

Ruska revolucija stupila je u svoj treći, a možda i najposljuni stadij: prvi je sladiš završen političkim prevratom, sa zbacivanjem dinstije s prijestolja i u zavodjenjem republike, drugi padom liberalne vlasti. Na vrijeme utišan konflikt Ukrajina sa provizornom vladom gospodina Kerenskoga, može se smatrati kao nova era nacionalnih borbi u Rusiji, i ova će bez svake sumnje imati velikog utjecaja na razvoj budućih prilika u Rusiji, pa u opšte i u Evropi. Jer izvan svake je sumnje, da se Ukrajinci neće za dugo zadovoljiti konesijama, a još manje obećajima ruske vlade. Uredjen je dodušne neke forme generalni komesarijat za Ukrajinu, ali njegov djelokrug ni nijegova vlast nije ni u koliko određena, a nijesu ni od prilike još utvrđene granice buduće Ukrajine. Sve to će morati dovesti do višečih sukoba između Petrograda i Kijeva. Osim toga je pridržano pravo odluke i rješenja u najvažnijim ukrajinskim životnim pitanjima — budućeg političkog

uredjenja i rješenja agrarnog pitanja u Ukrajini — u stavovnoj skupštini, a baš radi a grarnog pitanja doći će do najžešćih sukoba između ruskih ukrajinskih vlasti, jer u Ukrajini, izveznje istočne gubernije, ne poznato zajedničko vlasništvo zemljišta (kmetstvo), pa je u tome bila Ukrajina bliža zapadu od ostale Rusije. Ova sama čijenica učinila ukrajince protivnicima svakog rješenja agrarnog pitanja, kako bi ono moglo da bude riješeno sa strane ruske u stavovnoj skupštini.

Sa još manje povjerenja prate ukrajinci nastojanje ruske vlade, koja nastoji, da se rješenje opštih rusko-ukrajinskih odnosa prepusti u stavovnoj skupštini. Ukrainci znaju vrlo dobro iz vlastitog iskustva, koje su postigli sa ljevicom sada za vrijeme revolucije, da je doduše tvorac ruskog centralizma — carizam, pao, ali da ta ideja i da je živi snazna u redovima i sadanjima ruskih vlastodržaca. Nema dakle sumnje i to zna svako, ko i malo poznaje rusko-ukrajinske prilike, da se kod sklapanja sporazuma na obim strana nastojalo dobiti vremena: s uske strane, da se obzirom na vanjskog neprijatelja pod svaku cijenu smre unutarnji pokreti, dok su ukrajinci prislati na mir, samo da mogu okupiti svu narodnu snagu za nove borbe, koje predstoe. Na jednoj i drugoj strani poznata je cijelina ozbiljnog položaja, osobito za ruske vlastodržce, bez razlike na firmu pod kojom se oni kriju.

Jer dok je Letsko, Litavsko, Finsko, a donекле i Poljsko pitanje u neku ruku samo rusko-pogranično pitanje, predstavlja ukrajinsko pitanje, pitanje životne egzistencije za rusku državu. Teritorij, koji se proteže od Galicije pa sve do Kavkaza, od inženjera granične konske kijke u Crnoj moci, teritorij koji je na stava 50 milijuna stanovnika, koji se može smatrati kao žitnica cijele Rusije, od čega je ovisila cijela ruska trgovinska bilansa, teritorij koji leži na svim ruskim ekspanzionim putovima, predstavlja stinje ruskog imperija, na kojima ona stoji ili propada. Dozvoliti autonomiju Ukrajinu, značilo bi dozvoliti, da se razvija onaj istorijski proces, kojega je u korist Rusije odlučio bitkom kod Poltave car Petar I. protiv švedskog kralja Karla XII. i njegovog saveznika hetmana Mazepa. U ono vrijeme pošlo je za rukom caru Petru I., da jednim slučajem riješi istočno evropski problem, pa da svim onim zemljama, koje se

Podlistak.

Ruža P.:

Pauk.

Na proplanku jedne lepe šumice, u mokoj zelenoj travi, rasla je mala plava ljubičica. Ona je bila jedini cvet na tome proplanku i svi su je voleli i mazili. Trava se oko nje povijala, da joj ne smeta razvijanju, a vjetar je čarlijanjem uklanjanio lišće sa drveta više nije i propuštao sunčane poljupce na nju. Rosa ju je ljubila svojim kristalnim poljupcima.

I ona je bila srećna i zadovoljna, i dignuši svoju malu plavu glavicu pevala je pesmu nebu, suncu i životu.

Jednoga dana, kad je tako srećna podigla svoju plavu glavicu ogledajući se u nebu, koje je imalo boju njezinog lica, trže se uplašeno, ugledav, kako se neko crno veliko čudovište spušta po nekoj sjajnoj žici pravo k njoj. Ali nije mogla dobro videti, jer se to čudovište za čas nadje više njezine glave i počne pružati svoje odvratne mrlje šape prema njoj. Sirota mala ljubičica, skupi se sva i poče drhati od straha. Nije smela otvoriti oči od straha, ali je čula kako joj se stvorene tepe umilne reči, o slasti ljubavi i životu. I naziva je najsladjim imenom.

Ohrabrena malo time, ljubičica otvorila je oči i ugleda strašno velikog i maljavog pauka, koji ju je milovao

svojim pipcima. I ona opet zatvorila svoje lepe oči.

Medutin je pauk neprestano oblicao oko nje i temao joj zanosne reči o ljubavi i sreći. Govorio joj kako je lepo tamo na visini od kuda je on došao, kako će je on uzeti sobom tamo, i kako će njih dvoje srećno i zadovoljno živjeti u njegovoj mreži, koja se preliva na suncu u milion boja. Govorio je, da ne može živjeti bez nje i da će i život dati za njenu ljubav.

Mala ljubičica opijena tim slatkim rečima, otvorila je polako oči i navikavala se da gleda pauka. Dnojne mu dopuštala da je pomiluje svojim pipcima, da je poljubi, dok mu se jednoga dana nije sva predala. Zavolela je pauka...

To su bili srećni dani za malu ljubičicu. Svaki joj je pokret, svaka reč i pogled bili samo za njega i njemu. I on je bio neprestano pored nje i pili su punim ustima iz čaše života...

Ali, međutim, nastupile su strašni kišni dani. Nebo nije bilo više plavo kao ljubičica, nego tamno i crno, kao pauk.

Pauku su smetale velike kišne kapljede i bilo bi mu prijatnije da se povuče u svoje crno gnezdo na drvetu, gde je imao zaklonu od bure i nepogode. I — on se odvoji od svoje ljubičice, govoreći joj, da tako mora biti, da ona mora biti pametna, da to život traži od njej, i da se sve, pa i ljubav, mora žrtvovati životu. „Ali“, rekao je

pauku su smetale velike kišne kapljede i bilo bi mu prijatnije da se povuče u svoje crno gnezdo na drvetu, gde je imao zaklonu od bure i nepogode. I — on se odvoji od svoje ljubičice, govoreći joj, da tako mora biti, da ona mora biti pametna, da to život traži od njej, i da se sve, pa i ljubav, mora žrtvovati životu. „Ali“, rekao je

Milorad M. Petrović:

Varnice.

Zivot je postojanje jedne egzistencije sa svima predikatima. Ako jedan od njih samo izostaje, onda je to nepotpun život, i on se postepeno gubi i nestaje ga. Ako ima nečega više, onda čovek stjenje i povija se pod nepotrebni teretom. I jedni i drugi nesnosni su, za to se tako često raskida sa takovim životom.

Nezrele ideje su kao i zelene kruške, koje, kad čovek pre vremena mlađi, on ih izranjavi, i pokrha im peteljke i letoraste, te za dugi niz godina stablo ne može dati dobar i sladak plod.

Nadgrobna reč jednoj završenoj ljubavi, glasi: „zaboravi me!“

Zivot čovečjeg treba posmatrati u životu jedne varnice, koja i kad se ugasi ostavlja iza sebe pepeo, koji se nikad ne g

danas pojavljuju pred začudjenom Evropom — Litavska, Poljska i Ukrajina! — dade jedno zajedničko ime „Rusija“. Tečajem 18. vijeka pošlo je za rukom ruskim carevima, da iz Litavske stvore „Zapadnu“, iz Ukrajine „Malu Rusiju“, dok su iz moskovske velike kneževine skovali silnu azijsko-evropsku velevlast, koja je u isto vrijeme dala da se čuje mješa riječ u Beču, Berlinu, Carigradu i Pekingu; i imala da odlučuje o ratu ili miru u Evropi. Sa pravom piaše se russki nacionaliste, da bi ostvarenjem Ukrajine potamnila njihova zvijezdu u Evropi, da bi nestalo onog vještački skrpanog djebla Petra I. i Katarine II., koje je stvorilo Bijelo, Veliko- i Malo-Ruse. Sada je nastupilo vrijeme, da nestane one zgrade laži i nasića. Izvan svake je sumnje, da nato ne će pristati ni jedan Rus, koji je vaspitan u istorijskim tradicijama svojega naroda. Ali što se spremi, niko više ne može zaustaviti. (Svršće se.)

Papinski prijedlog za mir.

Odgovor Engleske.

(Naročiti brzjav „Beogradskih Novina“)

Basel, 28. avgusta.

„Matin“ javlja iz Rima, da je zastupnik Engleske kod sv. Stolice, povrđujući prijem papine note, izjavio Vatikanu, da se Engleska sa svojim saveznicima još nije sporazumjela, ali da engleska vlada već sad utvrđuje, da Njemačka nije do sad niti obnarodovala svoje račne ciljeve, niti je dala izraza i najmanjem žaljenju prema Belgiji. Pod tim okolnostima izgleda, da će se saveznici pridržavati samo onih načela, koja su razložili u notu upućenoj Wilsonu.

Belgijska vlada papi.

(Naročiti brzjav „Beogradskih Novina“)

Basel, 28. avgusta.

Havas je donio iz Havrea ovu vijest: Belgija vlada u potvrdi prijema papine note iskazuje svoje poštovanje prema visokim osjećajima, kojima je zadahnutna nota, daje izraza svojoj blagodarnosti za naročito interesovanje, koje sv. Stolica ukazuje u ratu teško i nepravedno postradalom belgijskom narodu. Belgija vlada će papine prelogde s najvećom pažnjom proučiti.

Iz današnje Rusije.

Ruska državna konferencija u Moskvi.

Kb. Moskva, 29. avgusta.

Petrogradska brzjavna agencija javlja: U popodnevnoj sjednici državne konferencije u Moskvi uzeo je riječ, burno pozdravljen, socijalistički vodja Čejdže. Njegovi pristaše pozdravili su ga oduševljenim poklicima: „Da živi gava ruske revolucije!“ Svoj dugi govor završio je Čejdže time što je naglasio, da vlada može udovoljiti svojim zahtjevima samo onda, ako se osloni na siroke mase naroda. U večernjoj sjednici govorio je na putje predsjednik dume i bivši vojni mu star Gučkov. On je prije svega govorio protiv rata, te je rekao: Mi smo rat vodili zlo i vodimo ga još uvijek zlo, a u ovaj čas ga u opšte ne vodimo nikako. Ja neznam da li ćemo ovaj rat izgubiti, svakako sve govoriti za to da ćemo biti poraženi. Za tim je Gučkov predočio sliku krize, koja ugrožava narodnu privredu i industriju, kao što dnevno povećava i teškoće oko proizvodnje muničije i opskrbe živećim namirnicama. Ta kriza zadaje poljoprivredi smrtni udarac a dovdaju u smetnju i transportiranje. Zabrinutost i nezadovoljstvo osjeća se u svim slojevima naroda svakim danom sve to više. Posto je Gučkov ocertao kritični položaj pod prvom privremenom vladom, morao je svoj govor prekinuti, pošto je prekoracio ograničeno vrijeme za govor. Jedan dio dežnice protestirao je protiv toga, što je predsjednik na tu činjenicu Gučkova upozorio.

Ljudi se samo u sebičnosti izjednačuju. Neki zarađuju s mukom svađašnji hleb; neki bez ikakve muke. One prve zovu poštenim radenicima, ove druge nepoštenim. Medutim, i jednima i drugima je jedan i isti cilj: Održavanje egzistencije.

Čovek se i radja i umire ne znači šta radi, i ova puta greši.

Obljeni ljudi smatraju genije za ludake. Za niže ljudi geniji su božanstva.

Dužnost i pravo, to su lva rođena brata, koji od postanja sveta traže razdebu, ali ne mogu da nadju pogodne sudije, da ih razdele. Za to su oni neprestano pod parnicom i gložje se — kao braća.

Predomišljanje je rušenje do pola sazidane kuće, da se počne zidanje nove, koja će se opet rušiti, kad počne da se namešta krov.

Srce, koje oseća i prima svačiji bol, najzad se prepuni i prepukne.

Bol i rados dodiruju se. Njihova kulminacija dodirna tačka, zove se: ludilo.

Poslje govora poslanika Šulgina, koji je protestovao protiv separatističke tendencije izvjesnih elemenata ukrajinskog stanovništva, proglašao je ministar predsjednik Kerenski simpatičan brzjav Wilsonov moskovskom kongresu, koji je brzjav na posredovanjem poslanika Sjedinjenih Država dobio za kongres, te je zamolio ministra spoljnih poslova Tereščenka, da dostavi poslaniku izraz zahtavnosti na tom brzjavu, čija je sadžina dala poletu članova konferecije. Riječi Kerenskog proprije su odgovrili uskljenim usklicima. Zatim je uzeo riječ poslanik Makrakov. On je izrazio svoje divljenje programu privremene u vade, ali i sumnju, da li će se isti i ostvariti, pošto vlada, i ako snabdjevena diktatorskom moći, nema potpunu slobodu kreničkog i vojničkog savjeta, koji je u imenju. Najzad je govorio zastupnik radova izjavio povjerenje privremenoj vladi.

Odgodjen saziv konstituante. (Naročiti brzjav „Beogradskih Novina“)

Berlin, 29. avgusta.

„Vossische Zeitung“ javlja iz Rotterdama: Kako „Centralnews“ izvještava, odgodjen je saziv konstituante na godinu dana. Privremena vlada drži, da će do onda biti zaključen mir, pa da će konstituanta prema tome u to vrijeme i bolje odgovoriti svojoj svrsi.

Zašto stanje ruske industrije. (Naročiti brzjav „Beogradskih Novina“)

Stockholm, 29. avgusta.

Profesor Bernacki, koji u svemu vodi rusko ministarstvo finansija, pošto je oficijeli ministar finansija Nekrasov tečnik početnik u finansijskim pitanjima, držao je ovih dana predavanje, u kom je rekao da ruska poljoprivreda pokazuje takvu dezorganizaciju, da se ona ne može lako popraviti. Zbog pomajanja sirovina, nečuvano visokih radničkih plata i minimalnog radnog vremena, spala je proizvodnja ruske industrije na najniže grane. Ruska metalna industrija producira u ovaj čas samo 50%, a tekstilna industrija samo 20% normalne proizvodnje. Cjelokupna unutarnja ruska trgovina potpuno je razorenja. U cijeloj zemlji vlada haos, koji podješa na privrednu tehniku tatarskih vremena. Rusija je danas ekonomski posveta ovi na od inostranstva. Bez inostranih kredita, rekao je dalje Bernacki doslovno, ruska rublja danas ne bi vrijedila više od nekoliko kopejki.

Radnički savjet protiv odlasku carske porodice u Englesku. (Naročiti brzjav „Beogradskih Novina“)

Karlsruhe, 29. avgusta.

Prema „N. Züricher Zeitung“ javlja „Messenger“ iz Petrograda: Engleska vlada je predložila ruskoj vladi, da se car a i cijela carska porodica preveze na jednoj krstarici u Englesku. Ruska vlada nije još končno odgovorila. Većina radničkog savjeta je protivna tom predlogu.

Ispravljivanje Petrograda. (Naročiti brzjav „Beogradskih Novina“)

Stockholm, 29. avgusta.

Priyvremenom vladom naredjeno ispravljivanje Petrograda od svih izlišnih elemenata već je otpočelo. Vladin komesar Rakovski naredio je, da za dvije sedmice imaju preko 100.000 stanovnika da napuste Petrograd. Lazareti s lako ranjenima već su prenijeti, a u skoro će se i škole ukloniti.

Kornilov protiv Kerenskog. (Naročiti brzjav „Beogradskih Novina“)

Budimpešta, 29. avgusta.

„Az Est“ javlja iz Lugana: Po jednoj petrogradskoj vijesti izvjesno je, da Kornilov sprema udarac protiv Kerenskog. Kornilov igra dvojaku ulogu i traži i za pozadinu uvođenje smrte kazne, jer zna, kako bi to učinilo Kerenskog nepopularnim. Neizbjegljivo je, da će doći do odlučne borbe među tim dvjema cezarskim prirodama.

Finski pokret protiv privremene vlade. (Naročiti brzjav „Beogradskih Novina“)

Kopenhagen, 29. avgusta.

„Politiken“ javlja iz Helsingforsa: Ovdje vlada za sad živahan pokret protiv privremene vlade. Socijal-dioničari, koji imaju većinu u zemaljskom saboru, zaključili su, da prkose zabrani ruske vlade i da za 29. avgusta sazovu zemaljski sabor. Oni su izjavili, da ne će zazirati ni od oružane sile. Očekuju se sudobnosni dogadjaji, pošto je glavni guverner dobio načar iz Petrograda, da protiv socijaldemokrata upotrijebi oružanu silu, ako bi ovi pokušali da ostvare svoju volju. Središnji odbor finske socijaldemokratske stranke upravio je poziv finskom narodu, u kome se kaže, da je raspuštanje zemaljskog sabora nezakonito, i u kome se izjavljuje, da je zemaljski sabor zaključio, da produži svoj rad.

Maksimaliste na djelu. (Naročiti brzjav „Beogradskih Novina“)

Petrograd, 29. avgusta.

U predvečerje moskovske državne konferencije maksimaliste su riješili, da protestuju protiv konferencije, koju oni označuju kao gradjansko-antirevolucionarnu. Pošto im je za rukom, da izazovu djelimičnu pobunu u Moskvi. Mnoge tvornice i radionice su obustavile rad, tramvaji ne rade, gospodinice su zatvorene. Maksimaliste pokušavaju da izazovu opštu pobunu.

Protest Romanova protiv lišenja izbornog prava. (Naročiti brzjav „Beogradskih Novina“)

Frankfurt, 29. avgusta.

Kako se preko Ženeve iz Petrogradske javlja, veliki kneževi Pavle Milajlović i Pavle Aleksandrovic uputili su u ime porodice Romanova pismo predsjedniku komisije, koja vrši pripreme za narodne izbore, kojim protestuju što su članovi bivše carske porodice lišeni izbornog prava. Bivši car je tako isto potpisao protest.

Carska porodica u Tobolsku. (Naročiti brzjav „Beogradskih Novina“)

Stockholm, 29. avgusta.

Kerenski je dobio iz Tobolskog brzjav povjednika Carskog Sela, generala Koblinskog, koji je određen da čuva carsku porodicu u Tobolsku. Koblinski javlja, da je car prispeo u Tobolsk 16. r. ml da su mu ustupljene dvije dvorane u gubernijskoj zgradi, a ostale prostorije njegovoj porodici.

Careva civilna lista. (Naročiti brzjav „Beogradskih Novina“)

Ženeva, 29. avgusta.

„Petit Parisien“ javlja iz Pe trograda: Izdaci države za izdržavanje carske porodice utvrđeni su na 8000 rubala godišnje.

Veliki kneževi Pavle i Kiril prognani. (Naročiti brzjav „Beogradskih Novina“)

Ženeva, 29. avgusta.

„Matin“ javlja iz Petrograda: Veliki kneževi Pavle i Kiril dobili su naredbu, da napuste evropsku Rusiju. Istočna oblast Urala im je određena za stalno boravljenje.

Pokušan atentat na Kornilova. (Naročiti brzjav „Beogradskih Novina“)

Rotterdam, 29. avgusta.

„Times“ javlja iz Moskve: Ekstremisti pokušali su u petak uveče, da željeznički voz, kojim je putovanje geeral Kornilov, izbace iz tračnica. Ekstremisti su u vreme rade na tom, da dodje do sveopštoga ustanka i u svrhu da se obole njihovi zatvoreni vođe.

Stockholmska konferencija.

Predsjedništvo kongresa. (Naročiti brzjav „Beogradskih Novina“)

Frankfurt, 29. avgusta.

„Frankfurter Zeitung“ javlja iz Haaga: Predsjednik sovjeta Čejdže primio se predsjedništva međunarodnog socijalističkog kongresa u Stockholmu. Branting i Troelstra izabrani su za potpredsjednike. Huysmans je izjavio, da će sjednice biti u vijeće. Axelrod i Panin će zastupati kruške umjerene socijaliste.

Francuska zemaljska socijalistička organizacija šalje izaslanike u Stockholm.

Kb. Stockholm, 29. avgusta.

„Socialdemokrat“ javlja: Francuska zemaljska organizacija socijalista zaključila je opštim glasanjem, da ispošlje izaslanike na konferenciju u Stockholm.

Pokret za mir.

Englesko radništvo za mir. (Naročiti brzjav „Beogradskih Novina“)

Rotterdam, 29. avgusta.

Iz londonskih političkih krugova se ovamo javlja, da je Snowden prošle nedjelje u sjednici odbora nezavisne radničke stranke u Manchesteru izjavio: Glasanje radništva o Stockholmu je izmijenilo mišljenje prvog ministra. Možemo vjerovati, da će u vrlo kratkom vremenu u nastupiti odlučan obrat u politici vade, upravo da mora nastupiti, jer je zahtjev za što skoriji mir sve jači, i jer se radništvo englesko istaklo kao pobornik za pravican i trajni mir. Inicijativa za počinjanje pregovora o miru prešla je od ruskih socijalista na engleske. Ruska vlada, na koju su socijalisti navali, da o miru govoriti, nije mogla od-oviti toj želji, jer je vojnička moć Rusije znatno oslabljena. S toga su se prijateći imaju u Engleskoj udružili da, oslanjajući se na uspjeh kojim Engleska brani svoj moći položaj, ubrzaju svjetsku ratu.

Wilsonova poslanica. (Naročiti brzjav „Beogradskih Novina“)

Berlin, 29. avgusta.

„Morgenpost“ javlja iz Ženeve: U „Journal de Genève“ izjavljuje profesor Seippel da je saznao iz vrlo pouzdanog izvora, da će Wilson, prije no što američka vojska stupi u borbu, učiniti posljednji pokušaj za mir.

Spomenica engleskih socijalista o mirovnom uslovima. (Naročiti brzjav „Beogradskih Novina“)

Haag, 29. avgusta.

„Nieuwsbureau“ javlja iz Londona: Socijalistička stranka je sačinila spomenicu, koju će podnijeti načelnici socijalističkih skupština svih zemalja u Londonu, a u kojoj su razloženi ratni ciljevi i mirovni uslovi.

Lloyd George o mиру. (Naročiti brzjav „Beogradskih Novina“)

Rotterdam, 29. avgusta.

Prošlog petka je, u skupštini ruskih izaslanika u Londonu, izjavio Lloyd George: Mirovna konferencija

nije moguća prije, nego što se ne uvrde osnove mira. On sam je za časno raspravljanje i sporazum, koji će „krivce kazniti a nevine sačuvati od novih prepada“.

već 1851. god. dao dokaza o svojoj sposobnosti, kada je prilikom jednog sastanka pravoslavnih vladika u Beču drugog dana uskrsa za vrijeme svećane službe Božje izvedena jedna njegova liturgija. Iduće mu je godine opet na drugi dan uskrsa izvedena jedna liturgija u bečkoj grčkoj crkvi. 1854. godine dao je poslije marljivih studija po raznim krajevima, gdje Srbij žive prve veće crkvene kompozicije, izraduje na osnovu narodnih motiva. Te godine, i to opet na drugi dan uskrsa, koji igra toliku ulogu u njegovoj umjetničkoj karijeri, postigao je na jednom velikom koncertu sjajnog uspjeha sa svojim najnovijim tvořevinama. No jedan od najvećih nezgodnih umjetničkih uspjeha pada na drugi dan uskrsa 1855. god., kada je održan pred sjajnom publikom veliki Stankovićev koncert u bečkoj konzervatoriji. Bečka umjetnička kritika vrlo je povoljno pisaća o mlađem srpskom kompozitoru. God. 1856. počeo je svoju veliku turneju, započetu koncertom u Sr. Karlovcima. Dočnije je naizmjene živio u Budimcu, u Beču, u Beogradu i Kadovcima. U Beogradu je imao moćnog zaštitnika u knjazu Mihajlu. Pored njegovih mnogobrojnih crkvenih tvorevin (tri knjige) komponovan je i bezbroj neduhovnih, svjetskih djela. Mnoge od njih stekle su opštu popularnost u najvišim slojevima, kao „Seća li se onog sata“, „Tavna noć“ itd. Kornelije Stanković umro je — drugog dana uskrsa 1866. godine. — 30. avgusta 1870. god. bila se bitka između Njega naca (poglavitio Saksonacu) pod zapovjedništvom sakonskog prijestolonaslednika (dočnjeg kralja) Alberta i Francuza. Ovom je blikom Francuzima onemogućeno da produže svoje kretanje ka Metzu, gdje su htjeli da ometu opsadu te tvrđave i da se spoje sa vojskom opsadjenog maršala Bazaine-a. Francuska vojska pod našalom Mac Mahon, kod kojeg se nalazio i sam car Napoleon III., prisutna je u belgijsku granicu i priuđena je da primi bitku kod Sedana, koja se, kao što je poznato 1. septembra 1870. god. srušila predajom cijele francuske vojske sa carem na čelu.

Preseljenje gradjanskog suda.
Gradjanski sud c. i k. okružne komande Beograd-grad preseljen je iz Mišića Velikog ulice br. 27 u Vlajkovićevu ulici, čošak Kralja Aleksandra ulice. Uredi se suda nalaze iznad prijavnog uređa u drugom spratu.

Ljepo noći.
Pored lijepih dana, imamo i krasne vedre, zvjezdane noći. Preko cijele noći vanredno je prijatno i toplo i tek o početku noći laki povjetarac umanji dnevnu toplotu. Romantični slijepi mjesec učini još prijatnijim ove divne noći.

Traži ga opština.
Kosta Garminović — Cinčar potrebljeno je, da se odmah javi uredu tajništva opštine grada Beograda, i ali izvjesnog hitnog obavještenja, koje od njega traži gospodja Leposava Stevanovića, koja se sada nalazi u Vranji.

Javna prodaja.
Prema odluci starateljskog suda izložice se dana u 9 sati prije pođne javnoj prodaji zaostavština pok. Melanić Rakić, u njenom stanu u ulici Mileševskoj broj 35, na koju se pozivaju kupci.

Ploviljba između Zemuna i Oršave.
Za putnike vojnog i gradjanskog reda, koji putuju iz Zemuna za Oršavu, važi od 1. avgusta ovaj propis: putničke karte moraju se uzeti u beogradskoj parobrodskoj stanici (Donja ulica). Podvozina se mora platiti u krunskoj vrijednosti. Vojna lica van službe, brodarski službenici, dižavni članovi četvornog saveza i članovi njihovih porodica plaćaju polovinu podvozne ako se dovoljno legitimisu, tako isto deca ispod 10 godina. Svaki putnik može ponjeti sobom besplatno 25 kgr. putjaga. Podvozne karte se mogu dobiti svakog radnog dana od 1—6 sati poslije podne, praznikom od 11—12 sati, prije podne.

Brodarski saobraćaj Sabac Smederevo.

„Prvo c. k. dunavsko parobrodsko društvo“ uredilo je ploviljbu za prenos putnika i robe između Šapca—Unke—Obrenovca—Beograda—Goke—Smedereva ovako: Polazak iz Smedereva u petkom i petkom u 8 sati iz jutra, dolazak u Beograd u 12 sati u podne. Polazak iz Šapca za Beograd četvrtkom i nedjeljom u 7 i po sati iz jutra. Dolazak u Beograd u 12 i po sati poslije podne. Polazak za Smederevo u 3 sati poslije podne. Ponedjeljkom odmor broda u Smederevu.

Malo cigane.

11-godišnja Dragica Stanković, koja je pred kratkom vrijeme pobegla iz roditeljske kuće, i tada nedavno враћena roditeljima, i opet je pobegla neznanu kudu. Djevojčica je malena i slaba. Ko na nju doznade neka javi c. i k. okružnoj komandi Beograd-grad, ili pak neka je sam onamo odvede.

Prikupljanje žira.

S obzirom na odgajivanje svinja i nestasici u masici glavna vojna gubernija izdala je naredjenje: da se optopne sa prikupljanjem rastovog žira po šumama za ishranu i tovljenje svinja.

Naročito se preporećuje s prikupljanjem žira od strane gradjanskog stanovništva, osobito od strane djece. Prikupljeni žir isplaćivaće se odmah od strane vojnih

nadležnih vlasti, po cijeni od 6.—kruna po 100 kilograma.

Veoma je podesno prikupljanje žira i od strane školske omladine uz nadzor svojih nastavnika i učitelja.

Opština grada Beograda takodje preporučuje građanstvu, da se koristi ovom naredbom i otpočne sa prikupljanjem žira po okolnim šumama, te time koristi i opštoj stvari odgajivanju svinja kao i sebi, jer će time na lak način pribaviti sebi lijepu zaradu.

Izgubljeno.

Aron B. Izak iz Beograda izgubio je 28. ov. mj. na Velikom Trgu novčanik sa 1400 K gotovine u raznim banknotama. Dalje su se u novčaniku nalazili razni dokumenti. Pošteni nalazak izjavljava se, da to predstavlja c. i k. okružnom zapovjedništvu Beograd-grad.

Nadjeno.

28. ov. mj. nadjena je u Makedonskoj ulici kožnata ručna torba zagasljena boje. Ko ju je izgubio, neka se javi c. i k. okružnoj komandi Beograd-grad.

Vijesti iz unutrašnjosti.**Manastirska slava.**

15. avgusta proslavio je svoju hramovnu slavu manastir Žiča. Ovaj manastir, koji je zbog svog lijepog položaja i starinske krunidbene crkve mnogo posjećivan i u obične dane, ovaj je puta upravo vratio ljudstvo. Na manastirsку slavu došlo je oko 700 ljudi iz svih krajeva okoliša. Poslije obavljene crkvene svečanosti narod je uz svirku glazbe počeo razne igre, ke su potrajale do kasno u noć.

Pokušaj samoubijstva.

Javljuju nam iz Novog Pazara, da je onđe 19. o. m. pokušao samoubijstvo 76-godišnji starac Hasan Grgić tako, što je sa opšinske čuprije skočio u potok Rašku. To su opazili vojni i starca izvukli iz vode i spasili ga. Na pitanje, zašto je htio da se ubije, odgovorio je starac, da nije imao od čega živjeti. Svi su ga ostavili, pa je tako bio upućen na prosaćenje. Prosjaci pak nije mogao, jer je to smatrao ispod čovječjeg dostojanstva, pa je nakon radje da se ubije. Sad će se za starca zauzeti vlast, koja bi to za cilj bila i ranije učinila, da je starac za to zamolio.

Izgorjela kuća.

Javljuju nam iz Novog Pazara: 20. avgusta porodio se u kući br. 24 u ulici Barakovi požar, koji je uništio cijelu kuću. Požrtvovanošću vojnika i oružnika uspijelo je, da se požar lokalizuje i tako spriječi veću nesreću. Na žalost se ovaj put stanovništvo nije pokazalo osobito sklonim da učešće u gašenju požara, kao što je to uvek dosada činilo. Uzrok će tome biti u antipatijskom prema posjedniku kuće. No stanovništvo bi trebalo imati na umu, da spasavanjem i gašenjem imanja i svoga najvećega dušmana spasava i svoje vlastito imanje, pošto bi se moglo vrlo lako desiti, da zbog nedovoljne požrtvovnosti požar iz jedne kuće pređe na drugu i tako dalje, pa tako uništi i mnogo drugih. Ne jednom se već pokazalo, da je takav nemar imao za posljedicu uništenje cijelog mesta.

Mraz.

Javljuju nam iz Tutina (kraj Novog Pazara), da je onđe u noći od 17. na 18. avgusta pao mraz, koji je štetno djelovao na povrće i to najviše na krastavice, paradajz, papriku, lumbenice i tikvice.

Posljednje brzojavne vijesti.**Izvještaj njemačkog vojnog vodstva.**

Kb. Berlin, 29. avgusta.

Zaopćeno bojište:

Pod uticajem burnog i kišovitog vremena bila je topnička djelatnost u cijelosti vrlo neznačajna. Mnoga izvadnička preduzeća donijela su nam dobit na zarođenim i plijenom.

Front priestolonaslednika Ruprecht-a hrvatskog:

U Flandriju oživio je topnički bojište pred večer između Langemarcka i Folkebeaka. Našim protiv napadom izbačeni su Englezi iz oslobođenog položaja sjeveroistočno od Frezenberga.

Front njemačkog priestolonaslednika:

Kod Verduna traje jača borba a djelatnost topništva jedino na istočnoj obali Maase između Beaumonta i Dam Loupa.

Front vojvode Albrechta Württemberskog:

Kao uzvrat za bombardovanje Thiaucourta po Francuzima, otvorili su vatru na Noviant-a-pres.

Istočno bojište:

Front maršala princa Leopolda hrvatskog:

Nema većih borbenih djelatnosti.

Vojna fronta maršala nadvojvode Josipa:

Uz obe strane oltoszke doline uzele su jurišem Šleske i au-

stro-ugarske čete nekoliko visinskih položaja, pa su odabile jakе neprijateljske protivnapadaje. Zarobljeno je više od 600 neprijateljskih vojnika. Protiv brdske fronte između doline Casinu i Putnica jurišali su Rumunji na više mjeseca, ali bez svakog uspjeha.

Front maršala pl. Mackensa:

Na gorskoj ivici zapadno od srednjega Sereta uzele su poslije uspešne topničke pripreme pruske, hrvatske, saksanske i mecklenburške čete u borbi oko kuća selo Muncel. Tučeni neprijatelj je bačen preko nekoliko položaja na obim stranama susitske doline prema sjeverozapadu. Na hrbatom nadiranju napadač razbili su se jaki rusko-rumunski protivnapadaji. Neprijatelj je izgubio 1000 iz artiljerije, 3 topa i 50 mašinskih pušaka, a osim toga je pretrpio vrlo teške krvave gubitke. Ističeno od željezničke pruge Fokšani—Ajdudulnja traje živahnja djetalnost topništva.

Mačedonsko bojište:

Topnička djelatnost je bila na mnogo mjestu živahnija nego obično osobito između Vardara i Dojran-skog jezera. Borbe ispred položaja na Nidže planini završene su uspešno po Bugare.

Prvi zapovjednik glavnog stana pl. Ludendorff.

Austrijski večernji izvještaj.

Kb. Boč, 29. avgusta.

Borbe na visoravni Svetog Križa i kod Gorice traju dalje. Protivnik nije nigdje mogao da postigne kakav uspjeh. Danas u 9 sati prije podne bombardovali su talijanski letači ponovo grad Trst. U unutarnjem dio grada palo je 20 bombi, koje su počinile dosta značne štete. Poginula su dva stotnika, a više ih je ranjeno.

Demokratska Rusija uzima na sebe obaveze carističke Rusije.**Nema zasebnoga mira.**

(Naročili brzojav „Beogradske Novine“)

Rotterdam, 29. avgusta.

„Daily News“ javlja iz Otersburga, da je ruska provizorna vlast na 21. avgusta primila na sebe značajne sve obaveze carističke vlade osobito obavezu sklopljenu na 5. septembra 1914., prema kojoj Rusija neće bez svojih saveznika sklapati zasebni mir.

Kornilov u Moskvi.

(Naročili brzojav „Beogradske Novine“)

Petrograd, 29. avgusta.

Vrhovni zapovjednik ruske vojske Kornilov stigao je u Moskvu, gdje je dočekan sa najvećim slavljem. On je izjavio, da parola vojske glasi ne internacionizam, nego uništenje neprijatelja dok ona ne pobjeduje u posljednje vrijeme.

Kornilov je izjavio, da je uvedenje smrtnih kazne bilo potrebno, da se makar kako uvede opet disciplina u vojski. U samom mjesecu avgustu ubili su vojnici četiri puškarika, a jedan najbolji sibirski puškar ukrasio je na rizom frontu poslušnost i ostavio svoje položaje; istom onda, kada je zagroženo svima, da će biti pogubljeni, vratiši su se natrag u bojnu liniju. Položaj na frontovima je vrlo tužan i Rusija je izgubila u posljednje vrijeme uspjehe svih pobjeda u Galiciji i Bukovini, što više je neprijatelj na više mesta provođao preko državne granice i zaržava, da zaposjedne najbolje dijelove Rusije. Neprijatelj osim toga prijeti potpuno uništiti rumunsku vojsku i opet kuću na vratima Rige, onda mu je otvoreni put u Petragrad.

Razne vijesti.

Preokret u poštanskom saobraćaju pomoću letilica.

Jedva je prošlo deset godina, kada je prva letilica prevlakila put od jednog kilometra, a već su toliki oružni uspjesi postignuti na polju letačke tehnike. Ali to nije ništa prema onome, što se spremna na tom polju poslije rata. Englezi su već skrozili plan za uzdržavanje redovnog poštanskog saobraćaja između Londona i Indije. Taj bi put vodio po nekim od Londona preko Calaisa, Marseilla, Napulja, Krite, Aleksandrije, Sofie, Basre, Vandara, Abbasa i Korala i trajao bi svega oko 40 sati, a putovao bi se samo danju. — Francuzi opet spremaju plan za prekomorski saobraćaj između Europe i Amerike. Taj bi put imao u normalnim prilikama da se prevali za 16 do 20 sati, a izračunano je, da su u godini 300 dana posredni za normalno letenje. Naravno, da će za odmor uz put biti podignute stancice, gdje je moguće na kopnu i ostrvima, inače na to da naročito uđenim i raspoređenim brodovima kao morskim stanicama. Iza Engleza i Francuzu ne misli da izostanu Nijemci sa svojim laganim ali oprobanim Zeljelinima naročito u prenošenju većih

tereta. Već se zamišlja organizovana internacionalna vazdušna plovibda s određenim pravilima, čije će ispunjavanje kontrolisati dotične države. Nijemci imaju u prosjeku vazdušnu plovibdu od Hamburga preko Austro-Ugarske i Balkana za Aziju. Ako vazduhoplovstvo bude i dalje tako brzo napredovalo kao do sad, onda još možemo dočekati, da se služimo njome u istoj mjeri kao željeznicama i parobrođima. Nema sumnje, da će se pod uticajem toga napredovanja i meteoreologija znatno usavršiti, te ćemo pomoći nje znati, kako nam valja izbjeći nepovoljne vjetrove i bure.

Zvanične objave.**OBJAVA.**

Školska 1917—1918. godina počinje 1. septembra. Od toga dana počinje školski upis u svim c. i kr. osnovnim školama, koje stoje pod c. i kr. okružnim zapovjedništvom za grad Beograd kao i u području opštine beogradske, koji će trajati zaključno do 4. septembra o.g.

Roditelji odnosno staraoci, koji imaju djecu za školu oba pola od navrš

